

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

*Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)*

Simulare

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.**

I. TÉTEL **(30 punct)**

a. Téma kifejtése **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont* (pl. A vers a haza és a szülőföld iránti szeretetet, valamint a szenvedést, fájdalmat, a tapasztalás keserűségét, a csalódást is tematizálja; a költő az otthon-haza védelme alá húzódik a nagyvilágban elszorított sorscsapások elől; a rónaság, az alföld mint otthonkép kifejtése; haza-szülő azonosítása stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

b. A költemény versbeszédének jellemzői **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont* (pl. A versbeszéd személyes, közvetlen megnyilatkozás, én-beszéd, egyes szám első személyű beszédmód, szubjektivitás; közvetlen megszólítás az otthonról elszakadt, a nagyvilágot megjárt, sok viszontagságot megélt lírai én részéről; vallomásszerű, dac és indulat nélküli megnyilatkozás; valós élményekből táplálkozó, szubjektív, vallomásos hangvétel stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

c. A nagyvilág életiskolája és az otthon közötti ellentét megteremtése **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont* (pl. A vers közvetlen beszéd a lírai én életéről, keserű élményeinek lírai összegzése; az élet iskolája, a mostoha sors nosztalgiát ébreszt az otthon iránt; a hazaszeretet honvágyoszerű otthon-élmény; „*az arany kalással ékes rónaság*”, „*lenge délibáb*”, „*tündér játékok*” által felidézett otthonkép a boldogság, felhőtlen öröm, meghitt családi fészek élményének előhívója; az életiskola nem fikció, hanem életének valósága; az élet iskolája erőteljes kontrasztban áll az otthon nyugalmaival, békéjével, a szülői szeretettel; metaforákkal, költői képekkel átszőtt vallomás az élet iskolájáról: „*a nagyvilág az életiskola*”, „*göröngyös (...) kemény az út*”, „*sivatag*”, „*üröm*”, „*sötét tapasztalás*” stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

d. A költemény záróképeinek értelmezése **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont* (pl. A költeményben szembevetés a szülő-haza azonosítása; párhuzamot von a szülő és a „*bölcső*”, „*anyatej*” emlékének felidézése haza között, ugyanúgy szülőjének tekinti az „*arany kalással ékes rónaságot*”, mint anyját, apját; önmagát a szülőföld fiának tartja: „*ismerd meg fiad*”, „*Hű gyermeked*”; a vers „*édes szép hazám*” zárómotívuma nem politikai kategória, hanem egy érzelmes vallomás a költő egyedüli örömeiről, a hazatérésről, a hazaszeretetről; a haza fogalma összekapcsolódik az „*ősi ház*” képével, amely a „*jó anyának áldó végszavát*” előhozva a múlt emlékének idézi fel; a haza mint tágabb otthon stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

e. A vers hangulata **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont* (pl. Az otthon emlékének felidézése szakaszok hangulata nosztalgikus; a természeti táj, a róna végtelenségének csodálata keveredik az otthonról, az édesanyától való búcsúzás keserűségével; az élet iskolájának „*üröm*” volta kerül

ellentétbe az otthon vidám mosolyának reményével; „*űröm*” és „*öröm*” ellentétének hangulati váltakozása stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat, helyesírás *4 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, helyesírás *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, helyesírás *2 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, helyesírás *1 pont*.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

II. TÉTEL **(30 pont)**

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Minden helyes társítás *1 pontot* ér. Több társítás esetén a válasz érvénytelen. Helyes válaszok:

Személyek:	Foglalkozások:
gróf Zichy Jenő	politikus
Wosinsky Mór	régész
Bálint Gábor	nyelvész
Szádeczky-Kardoss Lajos	történész
Csellingerián Jakab	író

5 pont

2. A szövegben lévő logikai és tartalmi kapcsolatok, összefüggések felismerése, gondolatok értelmezése és összefoglalása. Rövid válasz megfogalmazása: A kabard nép szerint (*2 pont*) az osztékok a jászok rokonai. (*3 pont*) **5 pont**

3. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Célok és eredmények azonosítása, rövid válasz megfogalmazása. Lehetséges válasz: Célok: az Orosz Birodalom területén átvonuló ősmagyarok nyomai után való kutatás, saját családjának Grúziában számontartott rokonságának meglátogatása. Eredmények: az expedíció végrehajtotta az első orosz földön végzett magyar régészeti ásatásokat, eredményeiket pedig fényképezőgép segítségével is dokumentálták. A feltárások mellett (amelyeket a szükséges engedélyek híján nem mindig végezhetek el) a helyi levéltárak és múzeumok anyagát is gondosan átfésülték, és antropológiai, kulturális megfigyeléseket is tettek. Minden azonosított cél/eredmény *1 pontot* ér.

5 pont

4. Témához való igazodás (a szöveg információira való hivatkozás)

Teljes megfelelés a témának, feladatnak; releváns példák, hivatkozások; a témának, feladatnak megfelelő mennyiségű állítás *5 pont*, lényegében megfelel a témának, feladatnak; témához tartozó és attól eltérő kijelentések váltakozása *3 pont*, eltérés a témától, feladattól; *1 pont*. **5 pont**

Az élménybeszámoló követelményeinek betartása

Eseményről tájékoztat a megadott résztvevő nézőpontjából, térben és időben tárgyalja az eseményeket *5 pont*, nem egyértelmű a szöveg eseményszerűsége, változik a nézőpont, az események bemutatása térben és időben részben lineáris *3 pont*, kevés esemény bemutatása, következtelenség a nézőpont megválasztásában, térben és időben nem lineáris az események bemutatása *1 pont*. **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

Logikus, tudatos felépítés, az állítások/gondolati egységek világos kapcsolódása, van bevezetés, kifejtés, lezárás; ezek elkülönülnek és arányosak, globális és lineáris kohézió megvalósulása, gördülékeny, élvezetes, választékos stílus, szakkifejezések helyes használata, kifogástalan helyesírás *5 pont*, helyenként következtelen felépítés, indokolatlan gondolatmenetbeli váltások, helyenként nyelvi-nyelvtani hibák (pl. egyeztetés, vonzat), helyenként helyesírási hibák *3 pont*, széteső írásmű, lényegét tekintve zavaros gondolatmenet (pl. csapongás, ismétlődések), a főbb szerkezeti részek nem különülnek el egymástól, szövegösszefüggésbeli hiányosságok (pl. alanyváltás), hiba, hiányosság a kohéziót megteremtő eszközök (pl. kötőszók, névmások) használatában, gyakori a nyelvi-nyelvtani hiba, gyakori helyesírási hibák *1 pont*. **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

III. TÉTEL

(30 punct)

a. A választott alkotás műfaji sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*

realista-naturalista, lélektani, egzisztenciális regény, társadalmi problémák: a sárszegi világ vidékiessége, reménytelensége, nyomorúsága; lélektaniség: testbeszéd kitüntetett szerepe: a szereplők számára is titok saját lelkük mélyrétege; egzisztenciális problémák: az élethazugság vállalása, a hiteles lét hiánya, a ciklikusságból fakadó kilátástalanságerzet; metonimikus és metaforikus történetalakítás; lineáris történetvezetés: Vajkay család egyetlen hete 13 fejezetben, Pacsirta utazása, hazatérése; fejezetek előtt summázatok; színhely, jelképes mozzanatok, tettek, motívumok: Sárszeg, az elmaradott magyar vidék jelképe; színház, Pacsirta levele; az elbeszélő mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású, elhallgatás, a szereplők egymás nézőpontjából értelmeződnek stb.,

Kosztolányi Dezső: *A kulcs*

drámaszerű lélektani novella: rövid terjedelmű epikus alkotás, egy szalon futó cselekmény, kevés szereplő, korlátozott tér-és időszerkezet, csattanószerű zárlat; drámai jelleg, tömörség, éles ellentétek jelennek meg; lélektani szempont: a gyermeki lélek kivetülése: félelem, szorongás, kiszolgáltatottság, elidegenedettségek; beavatás-történet mesei, mitikus elemekkel stb.,

Jókai Mór: *Az arany ember*

társadalmi, romantikus regény, nagy terjedelmű, epikus műnemhez tartozó műfaj, lineáris időszerkezet jellemzi, több helyszínen játszódó cselekmény, bonyolult szereplőrendszer; a regény szervező elve az ellentét, amely megnyilvánul a helyszínek, szereplők, motívumok, értékrendek között; romantikus motívumok: kalandos epizódok, fordulatok, váratlan helyzetek, a kincstalálás eseményének jelentősége, sorsfordító ereje a főhős életében; mitológiai motívumok szerepe: Midász király motívuma, labirintus motívuma, a hajó, mint sorszimbólum, bibliai motívumok (pl. az esendő ember motívuma, az édenkert/földi paradicsom motívuma); a cselekmény két fő cselekményszálra bontható fel: egyrészt a komáromi társadalom bemutatása, másrészt a Senki szigetének idillikus, „földi paradicsom” jellege; a főszereplő jellege, sorsa: önmagával konfliktusban levő hős, meginog értékrendje, sorsát a bűn elkövetésével járó lelkiismeretfurdalás, bűnhődés, bűnbánat, majd megtisztulás határozza meg; démonikus jellemek megjelenítése: Athalie, a démoni gonosz, és ezzel ellentétben Noémi: a tiszta, eszményi jellem; elbeszélői magatartás jellegzetességei: mindentudó elbeszélő, szemtanú, szubjektivitás, líraiság stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. A térszerkezet jellegzetességei

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*

a sárszegi világ vidékiessége, sivár jellege, kietlenség, reménytelenség; összetett szó, jelképes értelmű: „sár” értéktelenség, „szeg” szenvedés, fájdalom, utalás a főszereplő életére; Pacsirta otthona, a kert: magánszféra, Pacsirta menedéke, a társadalom peremén élő egyén tere, biztonságot jelent számára, elszigetelődés a társadalom megvetése előtt, tér/utca: nyilvánosság, a közösség tere, Pacsirta megvetésének, elutasításának, Ákos szégyenének tere, vonatállomás: a búcsú helyszíne, Pacsirta elválása szüleitől, látható szenvedése, vendéglő/színház: sárszegi nyilvános terek, a közösség és a társadalmi élet helyszínei, Ákos és Antónia boldogságát érzékeltetik, a dionüszoszi vágyak beteljesítésének tere; Tarkó, elszigetelt helyszín, Etelka néni és Béla bácsi otthona, Pacsirta vendégeskedésének, helyszíne, jelképes értelmű szóösszetétel: a „tar”-kopár, kietlen, sivár, kiüresedettséget érzékeltető kifejezés, a „kő” keménység, durvaság, szintén Pacsirta helyzetére utaló kifejezések: másság, idegenség, otthontalanság érzése, a létből való kitaszítottág helyzete stb.,

Kosztolányi Dezső: *A kulcs*

a hivatal épülete: tekintélyt követelő helyszín, Takács István munkahelye, Pista izgatott, tart az idegen helytől, ez számára ismeretlen világ, labirintus, útvesztő, nem találja apja irodáját, segítségre van szüksége, bolyong, tévelyeg; az épület számára útvesztő; a novella végén eltűnik a mesei jelleg, érzékelteti a felnőtt világba való megérkezést; az iroda: az apa-gyermek párbeszédének helyszíne, Takács István zaklatott, ideges, szidalmazza fiát, fontos, elfoglalt ember látszatát kelti, Pista alázatos, megszeppent, apját mélyen tiszteli, felnéz rá, az apa „nagyságának”,

tekintélyének dekonstruálása az irodában tett látogatás következménye; Pista és a főnök párbeszéde: a főnök kedélyes, nyitott, elfogadó ember; Pista gyermekiessége, álmodozó, vágyakozó énjének kibontakozása; Pista belépése a felnőttek világába, a kétszínűség felismerése, megdöbbenés, csalódás; labirintus motívuma: bolyongás a hivatalban, az ismeretlen világban; beavatástörténet: a felnőttek világába való belépés, az ártatlan gyermeki lélek találkozása a felnőtt világ könyörtelenségével, a tudatalatti történések jelentősége stb.

Jókai Mór: *Az arany ember*

Az Al-Duna vidéke, a Vaskapu: első fejezet, panorámaszerű bemutatás, hegy és folyam, magasság és mélység ellentéte, az abszolút teljesség kifejező eszköze; a folyam Istenként való megnevezése, bemutatása, a lét mitikus jellegét érzékelteti; Komárom: valós helyszín, a civilizáció jelképe, a pénz határozza meg az egyén helyét és szerepét a társadalomban, kapitalista világszemlélet, a pénz áll az értékrendek csúcsán, az egyén boldogságát megakadályozó hatalom; a Senki szigete: idillikus világkép, ember és természet harmonikus viszonya, nyugalom, béke, lelki értékek előtérbe helyezése, „földi paradicsom”; sziget jelentései: otthon, amelyet az emberi lét végessége ellenére az archaikus idill időn kívülsége jellemez; rousseau-i szemlélet hatását mutató természetes világban nem fizetnek adót, nem harcolnak senki ellen, nincs pénz, nincs állam és egyház, és a társadalmiságban fontos szerepet játszó név is lényegtelennek válik; biztonság- és menedékkép, érintetlen harmónia paradicsomi állapota, kertszerű, családiasság, szelíd érzelmek képzete kapcsolódik hozzá; különállás- és kivonulásjelkép is, kertszerűség stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. A családi viszonyok megjelenítése a műben

5 pont

(pl. Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*

szülő-gyerek viszony; házasságuk kudarca, boldogtalanságuk oka vénlányuk csúnyasága, sikertelen élete, emiatt érzett szegény, tehetetlenség; torzul, elidegenedik kapcsolatuk; átengedik leányuknak a szülő-szerepet: pl. Pacsirta főz, utasítja szüleit, távozása előtt konkrét szabályokat állít fel, a házaspár színlelése, elfojtják igazi érzelmeiket, engedelmeskednek, elfogadják a szabályokat, szerepjátékot vállalnak, mártírszerepbe kényszerülnek; Pacsirta elutazása után a szülők fokozatosan megváltoztatják életüket, társasági életet élnek, újra felismerik az élet szépségét, a társas kapcsolatok értékét; hazaérkezése előtt visszarendeznek mindent, bűntudatot éreznek, Vajkay Ákos fájdalmas beismerése: boldogtalanságuk okozója maga Pacsirta, nincs megoldás helyzetükre, tehetetlenek, vállalják szerepüket; a család sorsa, szenvedése örökérvényű, kilátástalan jövőkép jelenik meg, a regény végén a sírás ennek belátását érzékelteti stb.,

Kosztolányi Dezső: *A kulcs*

Takács István és fia közötti, Pista és anyja közötti viszony; Takács István és Pista közötti viszony: alárendeltség, távolságtartás, elidegenedés jellemzi; a gyermek tiszteli, felnéz apjára, fontos személynek véli, az otthoni beszélgetések alakítják ki apjáról alkotott képét; az apjával való kommunikáció parancsokra épülő, nem valódi: az apa elrendel, elmarasztal, a gyermek engedelmeskedik, szégyenkezik, igyekszik megfelelni a szülői elvárásnak; Takács István nem tiszteli gyermekét, megszólja, megszidja, megalázza kollegái előtt, majd a főnök előtt megdicséri, becézgeti; képmutató szülő, a főnök szemében fia által próbál előnyt szerezni, csalódást okoz fiának, elveszti tekintélyét, és ugyanakkor szembesíti a felnőtt világ kiüresedtségével, könyörtelenségével, sivárságával; beavatástörténet, átmeneti rítus: a szülőknél való csalódás, a bálvány borulása út a felnőttek világába; motívumok jelentősége: pl. a kulcs: nem csupán tárgy, hanem jelkép; megnyitja a felnőttek világát Pista előtt; Pista és édesanyja közti kapcsolat: szeretetre épülő viszony, melyet az apa iránti tisztelet határozza meg, otthon dolgozik, gyermekét neveli, tiszteli őt megterhelő munkája miatt, ezt a tiszteletet megköveteli gyermekétől is, stb.

Jókai Mór: *Az arany ember*

Timár Mihály és Timéa közötti viszony: házastársak, házasságuk boldogtalan, Timéa csupán hű Timárhoz, tiszteli, de nem szereti őt, nem teszi őt boldoggá, Timár anyagi biztonságot teremt Timéa számára, adósnak, bűnösnek érzi magát pedig házasságában szerelmet, lelki boldogságot remélhetne, ennek hiányában bontakozik ki kettős élete, házasságtörés, belső vívódás, bűntudat, elhagyja Timéát, Noémit választja; Timár és Noémi viszonya: háromtagú család, szerelemre, lelki értékekre épülő családi viszony, közös gyermekük, Dódi, szerelmük és boldogságuk forrása, Noémi hűséges, szerető, gondoskodó anya és feleség, ápolja Timárt

betegsége során, neveli, gondolzza közös gyermeküket, Timár szerelmes Noémibe, eszményi boldogságra lel mellette, a lelki és családi értékekben találja meg élete értelmét, Brazovics Athanáz és családja: Athanáz komáromi kereskedő, nem becsületes, a pénz, a társadalmi rang határozza meg viselkedését/döntéseit, felesége Zsófi asszony, cselédsorból származik, ez érzékelhető megnyilvánulásaiban, nyelvi megnyilatkozásaiban, a kettőjük közötti viszony hierarchikus, a családban alárendelődik, Athalie, elkényeztetett, gazdag lány, nincs tekintettel Timéa érzelmeire, gúny tárgyává teszi őt, szolgaként kezeli, anyagi helyzetét előnynek tekinti, nincs tekintettel az emberekre, a lelki értékekre, apja halála után jelleme eltorzul, démonivá válik, magatartása félelmet, szorongást kelt anyjában, Zsófi asszonyban stb.,)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. A választott alkotás stílusjegyei

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*

realista irányzat jellegzetességei, néhol naturalista ábrázolásmód: szereplő: Pacsirta a társadalom peremére szorult, csúnya, kirekesztett, meg-nem-értett vénkisasszony; a szereplők nem értik vagy félreértik egymást, vállalják a hazugságot, az álcát; Pacsirta szenvedéstörténetét ismerjük meg, nem képes elfogadni saját helyzetét; a helyszín realista: a sárszegi világ vidékiessége, sivársága, kietlensége; lélektaniség: a testtartás jelentősége: pl. térköztartás, Vajkay távolságtartása, előresietése, ne kelljen leányával együtt lépnie, a szégyen kifejezése; testtartás: „úgy ment, mintha terhet viselne”, a teher helyzete nehézségének, elviselhetetlenségének érzékeltetése; elbeszélői magatartás: mindentudó, tárgyilagos, néhol ironikus pl. második fejezet sírás jelenete, olykor a szereplők nézőpontjába helyezkedik, pl. Pacsirta és a vonaton utazók ellentéte; elhallgatások; naturalista jelleg: Pacsirta bemutatása, külső tulajdonságainak részletezése stb.,

Kosztolányi Dezső: *A kulcs*

realista stílus: egyszerű, kisszerű történet; a lélektani motívumok jelentősége; típusszereplő: hétköznapi ember, hivatalnok; szegényes életkörülmények, jelentéktelen, korlátolt kisember, kilátástalanság, valóságosság; téma: a társadalmi helyzet, a szülői tekintély; társadalmi viszonyok bemutatása: pl. Takács István hivatalnok és a főnök közötti viszony: hierarchikus viszony, Takács István alárendelt, megalázkodik főnöke előtt; lélektaniség: a gyermek lelkivilágának, érzelmeinek bemutatása, csalódás, „belépés” a felnőttek könnyörtelen, álértékekre épülő világába; tárgyilagos, tényszerű hangnem, E/3. személyű elbeszélés, az elbeszélő háttérbe húzódik, kívülálló, a gyermek nézőpontja érvényesül stb.,

Jókai Mór: *Az arany ember*

romantikus társadalmi regény, realista vonásokkal, fordulatos cselekmény, változatos térszerkezet (pl. Komárom, Senki szigete, Al-Duna vidéke stb.), metonimikusság és metaforikusság, a szereplők bonyolult rendszere, fő-és mellékszereplők jelenléte, ellentét a szereplők között (pl. Noémi eszményített/idealizált nőszereplő, az eszményi boldogság képviselője – Athalie démoni gonosz), bibliai és mitológiai motívumok (pl. földi paradicsom motívuma, Midász király története, a labirintus motívuma stb.) szerepe, a természeti képek jelentősége: romantikus táj, ellentétre épülő tájelemek: folyó-szikla, fent-lent ellentéte, a Senki szigete: a természet mint menedék a társadalom rágalmi, gonoszúsága elől; ellentét, természetkultusz, romantikus motívumok: hold motívuma, a pénz motívuma, titok, rejtély, szenvedély, vívódó jellem, belső monológ stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,
helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* *1 pont*.

5 pont

Helyesírás

Helyesírási típushibák:

Durva hiba (3 hibapont): a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban; az összeolvadás, a részleges hasonulás, az írásban jelöletlen teljes hasonulás és a kiesés hibás írásmódja; kis- és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek (pl. Magyar Tudományos Akadémia, Természet Világa), melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév (pl. francia, balatoni, adys) esetében; igeiktős igeek hibás egybe-, illetve különírása; tagadószó egybeírása az igével, tagadott szóval, tagadott kifejezéssel; az ly – j tévesztése közhasználatú szótöbökben és toldalékokban, az ly – j hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése; felszólító módú igealakok hibái.

Súlyos hiba (2 hibapont): közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása; közhasználatú szavak elválasztása; magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban; mondatkezdő nagybetű tévesztése.

Egyéb hiba (1 hibapont): nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái; köznevek kezdőbetűjének tévesztése (pl. világháború); kezdőbetű tévesztése több elemből álló tulajdonnévből képzett melléknév esetében (pl. New York-i, budapest – bécsi, Csokonai Vitéz Mihály-os); betűtévesztés; mondatzáró írásjelek; tagmondatok közötti írásjelek; mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölése (5–6 tévesztés 1 hibapont); egyéb írásjelek hiánya vagy téves jelölése (5–6 tévesztés 1 hibapont).

Isméltető hibáért csak egyszer számíthatunk hibapontot!

A hibapontok vizsgaponttá történő átalakítása: 0-9 hibapont: *5 pont*, 10-15 hibapont: *4 pont*, 16-21 hibapont: *3 pont*, 22-27 hibapont: *2 pont*, 28-33 hibapont: *1 pont*, 33 hibapont felett *0 pont*.

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.